

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N^o 3185 22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE NARCO-ANALYSE

Rede uitgesproken door Mr Frederic STEGHERS, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, op de plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap der Balie bij het Hof van Beroep te Brussel, op Zaterdag 6 Januari 1951.

Zeker is het U gebeurd, wandelend op het strand, aan de bekoring niet te hebben kunnen weerstaan een dier zwarte kralen kransen van kortbij te willen bekijken en dan heel verwonderd te zijn geweest dat dit ogenschijnlijk klein ding U verplichtte een hele massa wortelen mede op te halen, zodat U, ontgoocheld, alles terug in zee liet zakken.

Wandelend op het strand der mogelijke onderwerpen voor een openingsrede, liet ik mijn keus vallen op de narco-analyse

Mag ik het U eerlijk bekennen dat mijn verwondering en zelfs mijn ontsteltenis groot was, toen ik bemerkte dat dit probleem, dat in de laatste jaren herhaaldelijk werd behandeld op verschillende gezaghebbende congressen, besproken werd door eminente auteurs en practici, geresumeerd in dagbladen, diepe wortelen en talrijke uitwassen heeft.

In ben verplicht, om U de bloem te kunnen aanbieden, U tevens de stengel te tonen.

Ik overschrijd daarmee misschien de regels der causerie, niet deze echter van de wetenschappelijke status questionis. Dit laatste is mijn doel vandaag, U te spreken over de narco-analyse, toegepast op het strafrechtelijk onderzoek, over haar verleden, haar reacties teweeggebracht in de wetenschappelijke en gerechtelijke wereld, haar mogelijkheden in onze twintigste eeuw.

Het probleem der narco-analyse maakt het voorwerp uit, zoals U allen weet, van ernstige betwistingen, omdat de hoofdeigenschap van deze geheimzinnige wetenschap schijnt te zijn gerechtelijke bekentenissen te ontlokken aan een betichte die onder narcotische invloed wordt gebracht.

Spreekt men het woord « bekentenis » uit, dan raakt men tevens de heilige rechten van de verdediging en de grondslagen van ons gerechtelijk onderzoek. Spreekt men het woord « narcose » of « bedwelming » uit, dan raakt men onmiddellijk de grote filosofische basis van ons strafrecht : de mens is een vrij wezen die niet gedwongen kan worden tegen zichzelf

te getuigen — ieder verdachte heeft het recht te loochenen.

U begrijpt nu waarom ik zoëven zei dat het mij onmogelijk was de bloem te presenteren, zonder haar stengel en wortel.

Bekentenis?

Waarom wordt er in onze twintigste eeuw nog zo'n groot belang aan de bekentenis gehecht? Zij is toch in se beschouwd, slechts een bewijsmiddel, van meer belang dan een ander, maar dan toch slechts een bewijsmiddel.

De bekentenis, U weet het, heeft steeds in de geschiedenis van het strafrecht een grote rol gespeeld, al was dan ook de waarde die men er aan hechte bepaald door een verschillende filosofische gedachte.

Het inquisitoriaal stelsel dat de Renaissance overnam van het Romeinse Recht van Justinianus, zocht, in het belang van de beschuldigde en van het recht, een ideaal bewijs-systeem, samengesteld uit een reeks wettelijke bewijsmiddelen, waaraan niet te tornen viel en die zich gebiedend opdringen aan het geweten van de rechter.

Deze procedure hechte natuurlijk een grote waarde aan de bekentenis.

Indien de betichte zelf half overtuigd was van zijn schuld, en indien het corpus delicti bestond, indien er dus, met een woord, slechts een element ontbrak aan het reeds verzameld bewijsmateriaal, namelijk de bekentenis, dan mocht er een vonnis geveld worden dat de « scherper examinate der bank » beval.

De foltering en de aard ervan werden bevolen bij een vonnis. Het doel was de gerechtelijke bekentenis te ontlokken. Het was in de geschiedenis van het strafrecht de periode van het « wettelijk bewijs » door de bekentenis en de foltering bekomen.

De twintigeeuwse magistraat hecht, in alle landen, met uitzondering van Engeland, een groot belang aan de bekentenis, al weze er dan ook onmiddellijk aan toegevoegd ten voordele van onze hedendaagse beschaving, dat de methodes om ze te bekomen, op

een totale andere filosofische gedachte berusten. De rechter velt zijn oordeel niet meer naar de uitslag van de foltermethode, maar naar zijn innige overtuiging.

Het « sentimentele bewijs » heeft het « wettelijke » verdrongen.

J. J. Rousseau vestigde het geloof in de menselijke natuur door zijn werk « La Voix de la Conscience ». Boccaccio en Voltaire gingen vooraf en de Franse Revolutie volgde. Indien de Franse terreur met hele karrenvrachten onthoofdde, in elk geval folterde ze niet.

Voor deze innige overtuiging van de rechter — hoeft het gezegd? — is de bekentenis toch nog steeds een doorslaggevend bewijs.

Een wezen met verstand en vrije wil begaafd, bekent een misdrijf te hebben gepleegd: door welk bewijsmiddel zou dit nog kunnen overtroffen worden?

De bekentenis is nog steeds de sappigste vrucht die de onderzoeksrechter plukken mag.

Wanneer men dus de grote waarde, gehecht aan de bekentenis, in onze strafrechtelijke procedure inzielt, is het dan te verwonderen dat de narco-analyse, die men zelfs de naam heeft gegeven van « waarheids-serum », zoveel gemoederen beroerde?

De narco-analyse is een onderzoeksmethode van het onderbewustzijn, dank zij zekere hypnotische eigenschappen van chemische producten, zoals amythol, penthotal, preveral, nembotal, enz.

Freud verkondigde dat de diagnose en de behandeling der geesteszieken nauw verbonden waren met de mededelingen van de patiënt aan zijn doctor over zijn eerste emotionele neigingen. Degene die tot taak heeft een geesteszieke te genezen, moet de ontwikkeling van deze ziekte kunnen nagaan vanaf de eerste psychologische breuk: het vertrekpunt, langs alle afwijkingen heen, die deze hebben gevoed of verzwaard.

Het gehele onderbewustzijn moet dus opgeroepen worden: vandaar het nut der biecht van de patiënt aan zijn geneesheer.

De patiënt evenwel kan zaken of gebeurtenissen verzwijgen, hetzij uit vergetelheid, hetzij uit belang, hetzij uit schrik of welke andere reden ook.

Ten einde deze scrupules te overwinnen moet daarom bij de patiënt een toestand teweeg gebracht worden van verminderd verweer, dewelke het psychisch onderzoek mogelijk zal maken.

Van deze idee uit is de methode van de narco-analyse vertrokken.

Het is de Engelsman Stefan Horsley, uitvinder van de naam narco-analyse, die in 1931 voor het eerst uitdacht het onderbewustzijn te onderzoeken door onderhuidse insputtingen van amythol eerst, en penthotal later.

De narco-analyse wordt thans vaak toegepast in de geneeskunde en bewijst grote diensten voor de diagnose en de verpleging van zenuwlijders onder de vorm van een versnelde behandeling.

Zij werd, naar het schijnt, met succes gebruikt gedurende de laatste oorlog om de simulanten op te zoeken en werd naar Europa gebracht in de koffers van de G.I.-men, samen met de penicilline.

Ziedaar voor wat de geneeskunde betreft.

En op het gebied van het strafrecht: Een bescheiden attorney, in het district van Alabama, was sedert enige tijd geplaagd door een serie moorden, gepleegd met de bijl en die onopgelost bleven. Vier-en-twintig moorden werden er begaan in één jaar. Men had vermoedens op een bende tegen dewelke men nochtans

geen enkel positief element bezat. Zij loochenden halsstarrig.

Onze Amerikaanse magistraat inspireerde zich toen van deze nieuwe methode en bedacht deze op zijn betichten toe te passen langs de vorm van de scopolamine. Hij bekam de nodige bekentenissen.

De Rechtbank liet hem evenwel niet toe van deze bekentenissen gewag te maken op de zitting.

Deze attorney verrichtte ontgensprekelijk iets revolutionairs. Tevens toch moet worden toegegeven dat zijn onderzoek in de lijn lag van de evolutie van de strafwetenschap. Dat men mij goed begripte. Het is een ontgensprekelijk feit dat het strafrecht, ten einde de « innerlijke overtuiging » van de rechter zo objectief mogelijk voor te lichten, meer en meer zijn toevlucht neemt tot wat men gewoneweg noemt « de wetenschap ».

De verre oorsprong van deze stelling is te vinden in de positivistische school van het strafrecht, dewelke onder het impuls van Lombroso en bijzonder van Ferri de recatie inluide tegen de klassieke school.

Ferri's hoofdredenering is, dat de klassieke methode veel te abstract is, dat zij het misdrijf behandelt als een juridische entiteit zonder rekening te houden met de levende werkelijkheid van de misdadiger.

Hij stelt als oplossing voor: op de studie van het misdrijf en van de straf de proefondervinderlijke methodes toe te passen.

En zo verdedigt hij er twee: de hypnose, hetgeen dus moet toelaten tot het innerlijke bewustzijn van de betichte door te dringen; en het gebruik van een apparaat, geheten sphygmographe, dat dienen moest, dank zij de graphische opgenomen gevoelsreacties van een individu, de simulaties van deze laatste te ontdekken.

Ik zal, indien U het toelaat, deze twee gedachten van nabij bekijken.

De eerste omdat zij ons brengt bij het probleem der narco-analyse.

De tweede volledigheidshalve.

Deze laatste idee — de sphygmographe — werd overgenomen in de Verenigde Staten, en Larson vond in 1915 de zogenaamde « Lie detector » uit, later nog verbeterd door Leonard Keeler en polygraphe geheten.

Dit apparaat laat toe met een mathematische nauwkeurigheid, de reacties na te speuren van degene die ondervraagd wordt, onder de invloed van de emotie of van de schrik, teweeggebracht door zekere woorden gebruikt in vooraf bedachte vragen en opgesteld volgens de psychologische wetenschap.

Iedereen is niet akkoord over zijn resultaat: Prof. Jean Graven citeert nochtans, dat het 90 t.h. goede uitslagen geeft, en de heer François Gorphe, Frans magistraat, is er een absoluut voorstander van.

Deze zogenaamde psychologische taal van de organen zou oprechter zijn dan de spraak die aan het menselijk wezen gegeven werd, misschien wel om zijn gedachten te verduiken.

Niets belet een jurist om deze methode te aanvaarden, omdat zij tenminste zo zeker en doelmatig is als ieder ander proefondervindelijke methode, bijzonder wanneer er op gebied der moraliteit niets aan te merken valt.

Met deze beperking nochtans dat de toepassing van deze methode steeds een proefneming blijft, welke slechts mag geïnterpreteerd worden door een specialist.

Tot hiertoe staan wij dus voor een methode die er toe strekt een element aan de innige overtuiging van de rechter te onderwerpen, dat toch niet als een absoluut bewijs tegen de verdachte zal beschouwd

worden, maar slechts als een aanwijzing, zoals een ander

De tweede gedachte van Ferri, die ons nu reeds veel dichter brengt bij het experiment van de attorney uit Alabama en tevens bij het probleem der narco-analyse, is natuurlijk veel delicateser.

Ik zei het U, spreekt men het woord « bekentenis » uit, dan raakt men tevens de heilige rechten van de verdediging en de grondslagen van ons gerechtelijk onderzoek. Spreekt men het woord « narcose » of « bedwelming » uit, dan raakt men onmiddellijk de grote filosofische basis van ons strafrecht: de mens is een vrij wezen dat niet gedwongen kan worden tegen zichzelf te getuigen — ieder verdachte heeft het recht te loochenen.

Het probleem der toelaatbaarheid der hypnose in gerechtszaken werd klaar gesteld in 1922, ter gelegenheid van het zogenaamde proces Tulle

In een klein plaatsje werd er door onbekenden een ware atmosfeer van nijd en afgunst geschapen door het zenden van naamloze brieven aan de meest eerbare families. Lang bedolven en vergeten familiegeheimen werden aldus opnieuw opgehaald en op de straat gegooid.

Het gerecht greep in, maar, zoals in de film « Le Corbeau », konden de daders niet gevonden worden. Ten einde raad, onderwierp de onderzoeksrechter de verschillende mogelijke betichten aan een hypnose. De onderzoeksrechter werd uit zijn ambt ontzet en de methode algemeen en terecht afgekeurd

. . .

De ontdekking van de narco-analyse en haar toepassing op strafrechtelijk gebied zou het probleem doen herleven en nam onmiddellijk, wegens zijn antecedenten, en wegens de ruchtbaarheid er aan gegeven door pers en radio, de meest fantastische vormen aan. Men sprak van « Sérum de la vérité ».

De beroering in de gevangenissen werd groot en Mr Mellor vertelt dat het aantal simulanten in de gevangenissen te Parijs op nul was gevallen. Dat een gangster het plan had gekoesterd zijn slachtoffers te narco-analyseren om te weten waar hun spaarpunten lagen.

Men schreef zelfs weinig bemoedigende inzichten toe aan de controleur der belastingen. Si no e vero?

Prof. Deroy voeg aan Rudolf Hess te Nuremberg of hij akkoord was zich aan de narco-analyse te onderwerpen. Deze antwoordde: « Ja, maar na het proces. »

De journalist Leuliot stelde voor aan de narco-analyse te worden onderworpen om de waarachtigheid van zijn verklaringen na te gaan in het proces dat hier te Brussel werd gepleit over de verongelukte renner in de Ronde van Zwitserland, Depoorter.

Deels door de geheimzinnigheid die aan het nieuwe procédé kleefde, deels door dat deze uitvinding ingang vond enkele jaren slechts na Breendonk, Buchenwald, Dachau, ontstond er een paniekstemming

De voorstanders van de narco-analyse hadden hun exploit van dagvaarding op het slechtst uitgekozen ogenblik voor de wereldopinie aanhangig gemaakt. Het werd dan ook de ene debouté op de andere.

« La Société de Médecine » veroordeelde het stelsel in strenge bewoordingen ten gevolge van critiek van de geneesheren Richet en Dessoille.

De Balie van Parijs, op verslag van Mr Decoulhac-Masierieux, volgde op 13 Juli 1938, ten gevolge van het berucht proces Sens.

De beslissing zelf werd gepubliceerd in de « Gazette

du Palais » op 21 Juli 1948 — en zelfs het verslag, hetgeen nog zeldzamer is

L'Académie de Médecine veroordeelde op 22 Maart 1949 (Bulletin de l'Académie de Médecine, 22 Maart 1949)

Het 4^e Internationaal Congres der Katholieke Geneesheren te Rome (24 September tot 2 October 1949) volgt:

« Le Juge d'Instruction ne doit joindre à la plume de son greffier, ni la matraque du policier, ni la seringue du psychiatre. »

De Raad der Orde te Parijs verzocht zijn Stafhouder, Mr Ribet, tussen te komen bij de openbare macht om definitief deze methode op de index te horen plaatsen.

De meest gezaghebbende woordvoerders van de Orde der Advocaten, zowel in Frankrijk als in België, voegden hun stem bij deze van de Congressen.

Mr Maurice Garçon spreekt over schandaal en terugkeer tot de middeleeuwen.

Stafhouder Poignard verzet zich krachtig in « Hommes et Mondes », October 1949.

Mr Daniel Poignard, een der advocaten van Sens, zou zijn pleidooi zelfs publiceren in de « Revue de Criminologie de Genève ».

Stafhouder Théo Collignon verheft een energiek « Non, non et non » en verzoekt de magistraten: « Gardons de la dignité au prétoire » en de advocaten: « dont la mission est de défendre et de sauvegarder l'essence même de l'indépendance personnelle » deze methode te verbannen: « comme indigne du Code d'Instruction criminelle tout procédé qui consiste à contrôler par des moyens pseudo-scientifiques la déclaration de l'inculpé. »

De verslaggever Decoulhac-Masierieux verklaart: « Het geval aangehaald door onze confrater heeft een gerechtvaardigde beroering verwekt in de Orde der Advocaten, daar het haar voortdurende zorg is de essentiële rechten der verdediging te vrijwaren, zoals deze verkondigd en bepaald worden door de Wet. »

De Orde heeft insgelijks tot plicht te waken op de onschendbaarheid van de menselijke persoon, een der axioma's van ons juridisch systeem: individuaalistisch en liberalistisch.

En wanneer men spreekt over de onschendbaarheid van de menselijke persoon of nog over « le droit à l'intégralité corporelle », dan moet voor een jurist, volgens de juiste bepaling van Prof. Carbonnier, de menselijke persoon onverdeelbaar lichaam en geest zijn. »

De internationale congressen hebben deze bewering eensgezind gevolgd: l'Union Belge du Droit Pénal, Juni 1949; La Société Suisse du Droit Pénal, 14 Mei 1950; het tweede Internationaal Congres van Sociaal Verweer, Luik, October 1949; Congrès International de Médecine Légale, te Luik, 1947.

De magistratuur, zowel in België als in Frankrijk, heeft insgelijks met al het gezag dat haar omgeeft, stelling genomen.

De heer procureur-generaal Tahon, in zijn mercuriale uitgesproken ter gelegenheid van de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Luik (Jour. Trib., 26 October 1947): « Nul ne peut me demander l'abdication du moi et quand bien même, je consens tirais à cette mutilation, nul ne saurait me remplacer complètement dans la direction de moi-même, nul ne saurait pénétrer ni posséder entièrement ma propre individualité. »

De Raadsheer Halleuze, in zijn openingsrede van het Hof van Beroep te Montpellier (Imprimerie de la

Charité, Montpellier, 1948), verdedigde dezelfde opvatting.

Het is dus duidelijk, al de congressen zijn anti-interventionistisch en beamen de beslissing van de Raad der Orde te Parijs, die in zijn artikel 1 verklaart:

« déclare contraire au droits et aux garanties élémentaires de la défense, l'emploi en médecine légale de la narco-analyse et d'un façon générale, l'utilisation de toutes substances pharmacodynamiques en vue de priver un prévenu dans un but d'information judiciaire de ses facultés de libre détermination » (geciteerd door Mr Mellor).

De narco-analyse strekkende tot de bekentenis van de betichte, is veroordeeld en terecht.

. . .

In de uitgebreide literatuur die over het onderwerp in enkele jaren tijd ontstaan is, en die de narco-analyse veroordeelt, steunen de hoofdargumenten op principes als de persoonlijke vrijheid, persoonlijke integriteit, niemand is verplicht tegen zichzelf te getuigen, het gerechtelijk onderzoek moet loyaal gevoerd worden.

De onderhuidse inspuiting, die het mogelijk maakte tot het geheimste, het intiemste van het menselijk wezen door te dringen, kan immers slechts een rechtvaardiging vinden in het doel dat de geneesheer nastreeft.

Nu dat doel is noodzakelijk verschillend bij een gewone geneesheer en bij de wetsgeneesheer. De gewone geneesheer wordt vrij gekozen door zijn patiënt. Deze daad brengt niet alleen een juridisch contract tot stand, maar ook een moreel.

De patiënt levert zich in vertrouwen gans over aan zijn geneesheer, die hij weet enkel te arbeiden in zijn belang, met het doel zijn genezing te bewerkstelligen. Geheel anders is het doel van de wetsgeneesheer, die niet vrij gekozen wordt door een betichte, maar wel integendeel hem opgedrongen wordt door een onderzoeksrechter, van wie hij de helper is.

Het doel van de wetsgeneesheer is niet de genezing, maar wel het volbrengen van de opdracht die de onderzoeksrechter hem heeft gegeven ten einde bij te dragen tot het ontdekken van de objectieve waarheid en het doen heersen der gerechtigheid.

De wet zwijgt over de bevoegdheid die alzo toegekend wordt aan de wetsgeneesheer, maar de wet spreekt wel over de macht, toegekend aan de onderzoeksrechter.

Indien het diens reden van bestaan is, de waarheid op te zoeken, zijn hem toch in het nastreven van dit doel beperkingen gesteld, die U overbekend zijn.

Het is voldoende, bij wijze van voorbeeld, te verwijzen naar artikel 25 van de wet van 20 April 1874 over de voorlopige hechtenis. Dit artikel bepaalt zeer duidelijk in welke perken het lichamenlijk onderzoek toegelaten mag worden.

De beperkingen gesteld aan de macht van de onderzoeksrechter zijn zovele waarborgen, gegeven aan de persoonlijke vrijheid, de persoonlijke integriteit, de rechten der verdediging.

De onderzoeksrechter die loyaal het onderzoek moet voeren, mag geen gebruik maken van oneerlijke middelen, van vreesaanjaging, van morcle dwang, van fysisch geweld.

Hetgeen aan de onderzoeksrechter verboden is, moet verboden zijn — zo leert het ons het gemene recht bij gebrek aan een wettekst — aan zijn mandataris, de wetsgeneesheer, die geen grotere macht bezitten kan dan de onderzoeksrechter zelf.

Zo redeneert de heer procureur-generaal Tahon, in zijn klare en gemotiveerde openingsrede. Tegen deze redenering is er niets in te brengen. Ze steunt op de filosofische grondslagen van ons recht zelf, zowel als op de techniek welke op dit ogenblik dit recht beheerst.

Het behoort aan de wet en aan de wet alleen de verhouding te ordenen die bestaan moet tussen gemeenschap en enkeling.

Dit alles wordt ingezien door de voorstanders van de narco-analyse op strafrechtelijk gebied, zo o.a. door Dr Jean Bobon, die samen met Prof. Paul d'Ivry, van de Universiteit te Luik, op het Congrès International de Médecine Légale te Luik in 1947, zich een voorstander toonde van de narco-analyse.

Dr Bobon heeft aan de heer Jean Rolin, die over het probleem een gezaghebbende studie heeft geschreven, onder de titel « Drogues de Police », medegedeeld dat hij zijn toevlucht tot de narco-analyse in zijn expertises had gestaakt sedert Juni 1947, ten gevolge van een klacht tegen hem ingediend.

Ik houd er aan hieraan toe te voegen, zoals de heer Jean Rolin het doet, dat deze klacht zonder gevolg werd geklasseerd en dat er hier niet mag gedacht worden aan een nieuwe uitgave van de zaak Sens.

. . .

Is het enkel aan de overmoed toe te schrijven van een jong intellectueel, die vandaag de eer heeft hier voor U deze rede te houden, te trachten enigszins verder te speuren boven, naast of onder het bestaande wettelijk kader?

Iedereen is ten andere akkoord dat, moest het probleem niet buiten het wettelijk kader vallen, er geen probleem zou zijn, tenminste niet van zo'n internationaal karakter.

Zou ik durven beweren dat het probleem op een slecht ogenblik en tevens op een slechte wijze gesteld is geworden?

Een slecht ogenblik?

De antecedenten van de narco-analyse waren geen gelukkige voorboden. De Amerikaanse experimenten waarover ik U gesproken heb, evenmin.

De laatste wereldoorlog nog veel minder.

De feiten gebeurd te Breendonk, Dachau — alhoewel ze met de zaak niets te maken hebben — staan nog te fris in vlees en geheugen geprent.

Men heeft te sterk gestreden voor de persoonlijke vrijheid, om er nu reeds het minste deeltje van af te staan.

Typisch is bijvoorbeeld dat de geneesheren-weerstanders te Parijs in een congres verenigd, een der eersten hebben geprotesteerd.

Een slecht ogenblik?

Kafka's « Le Procès », Koestlers « Le Zéro et l'Infini » — alhoewel ze niet spreken over narco-analyse — jagen ons angst op het lijf en doen ons meer dan ooit onze persoonlijke vrijheid op prijs stellen.

. . .

Het probleem zou op een slechte wijze gesteld zijn. De narco-analyse zou niet dienen tot het bekomen der bekentenis?

De narco-analyse zou de mogelijkheid zelfs daartoe niet hebben.

Voorbeelden bestaan er voldoende.

Mr Mellor citeert het volgende voorbeeld: een moord werd begaan op 31 Augustus 1945 op een rijke boer — vier verdachten, waarvan twee onderworpen worden aan de narco-analyse.

De ondervraging van de eerste levert niets op. Hij volhardt in het loochenen en herneemt dezelfde argumenten als deze aangevoerd in het Kabinet van de onderzoeksrechter.

Grote ontsteltenis in het gevang echter, daar hij niet meer zeker van zich zelf was en hij niet meer wist wat hij verklaard had. Zijn makker weigerde dan ook zich aan de narco-analyse te onderwerpen.

De eerste had evenwel ondertussen vernomen dat zijn ondervraging onder narcose niets had opgeleverd en telefoneerde dan ook lustig langs de buizen der centrale verwarming van het gevang: « Tu peux y aller, c'est du gâteau », en in werkelijkheid, de narco-analyse, toegepast op de tweede, leverde evenmin iets op.

De beide betichten werden vrij gelaten bij gemis aan bewijs.

Enkele maanden later, opnieuw en vrijelijk ondervraagd, bekenden zij evenwel.

Een ander voorbeeld: een dienstmeisje beschuldigt zich zelf de ring, verloren door haar meesteres, te hebben gestolen. Haar advocaat vraagt, met haar toestemming, de narco-analyse aan. Onder invloed van deze narcose ontstaat een ware uitbarsting van een crisis van zelfbeschuldiging afgewisseld met tegenspraak: « Ja, ja, ik heb gestolen. — Neen, vergiffenis. — Ja, ik ben schuldig. — Neen, ik ben het niet. »

Zij toont zich een gehallucineerde.

Zes maanden later wordt de ring teruggevonden in de tuin. De meesteres had hem eenvoudig verloren.

Het meisje had onder de narcose een syndroom van pathologische zelfbeschuldiging getoond. Doelmatig verzorgd, kon ze nadien haar onschuld bevestigen.

Als waarheidsserum blijft er dus niet veel over. Hierover, denk ik, zijn zowel voorstanders als tegenstanders akkoord.

Voorstanders zoals Prof. Armand Mergen, aan de Universiteit te Mayence, zoals Mr Mellor, de enige advocaat die « pro » is, zoals Prof. Moureau, verslaggever op het Congres International de Défense Sociale te Luik in October 1949, en de professoren d'Ivry en Bobon, op het Congres International de Médecine Légale te Luik in 1947, bevestigen dat het ware doel van de narco-analyse is het bekomen der objectieve waarheid of ten minste het op het spoor brengen er van, inlichtingen te bezorgen over de drijfvoer, over het karakter, over de redenen van niet-verantwoordelijkheid van de betichte. Met een woord, de volledige personaliteit van de betichte te doen kennen.

In plaats van narco-analyse spreekt men van narco-diagnose.

. . .

Het probleem op dit terrein gesteld, kan de strijd weer doen ontwaken en misschien wel de zege bezorgen aan de voorstanders.

De hedendaagse rechtspraak op strafrechtelijk gebied staat nog te zeer onder de invloed van de klassieke school die van de mens, in casu de betichte, een te abstract beeld ophangt.

Een vrij wezen dat in zekere goed bepaalde gevallen minder vrij handelt of helemaal niet vrij handelt. Dat wordt aan de strafrechter voorgesteld, met daarbij een uittreksel van zijn strafregister en een inlichtingsblad of de betichte lezen en schrijven kan.

Het misdrijf nochtans is een menselijke daad, dat wil zeggen, een daad gesteld door die persoon en niet dit individu. Die persoon die van zulke ouders afstamt en niet van andere. Die zulke opvoeding heeft genoten, die zo een vroeger leven heeft gekend.

Wanneer een betichte terecht staat, sleurt hij op de

zitting gans zijn verleden, al zijn vroegere daden mede, al de omstandigheden waarin hij zich heeft bevonden.

De strafrechtswetenschap heeft het ingezien en onder de hoge leiding van procureur-generaal Cornil een reeks studies doen ondernemen, meer steunende op de kennis van de ware personaliteit van de betichte. Het personaliteitsdossier is aan de orde van de dag.

Prof. De Greef zegt het klaar en onomwonden: men heeft te veel vergeten dat de misdadiger voor alles een menselijk wezen is die veel meer op zijn evenmens lijkt dan hij ervan verschilt.

Zoals alle andere mensen, bouwt de misdadiger zijn leven, leidt het of leidt het niet, vergist zich, verbeterd, kent geestdrift en failliet.

Zijn daden en beslissingen zijn zoals die van andere mensen, hetgeen hij volgens zijn natuur in de omstandigheden waarin hij zich bevindt, het beste heeft kunnen doen.

De geschiedenis van zijn misdrijf, de geschiedenis van zijn leven is voor alles de geschiedenis van een mens.

Met alle kennis die te onzer beschikking staan, moeten wij proberen het geestesleven, het psychische leven van de misdadiger trachten te begrijpen, weder samen te stellen, alvorens de strafwet toe te passen.

De wetenschap denkt door de narco-analyse een methode te hebben gevonden om de « werkelijke delinquent » beter te leren kennen.

Zal de wetenschap zich dit middel uit de hand laten rukken? Het zou mogelijk geweest zijn in het bloeitijdperk der middeleeuwen, waar de mens beheerst werd door een schoonheidsideaal, maar dit is niet meer mogelijk in een tijd als de onze, waar het waarheidsideaal zegeviert.

Een soortgelijke reactie is ingeluid reeds in de Franse literatuur tegen wat zij noemt: « Bref, l'homme qui émerge de cette littérature est quelqu'un sans conviction morale, sans politique, sans société, sans profession, sans parents, sans enfants. L'homme sans rien avant lui ni rien après, ni rien autour » (Naissance de Minerve, Carrette, 66-87.)

De generatie van 1925 — Gide, Proust-Giraudoux — heeft afgedaan, de reactie is ingeluid door Montherland, Malraux, Aragon, Céline en Sartre: « L'existence commence dans l'affirmation de soi ».

Mr Vanderveeren, in zijn originele en doordachte studie van het moderne denken en de menselijke daad in het rechtswezen, komt tot het besluit dat ook het onze zal zijn: « Aldus moet fataal de oude klassieke humanistische leer, die geen rekening kan houden met de positieve wetenschap die zij niet kent, die de elementairste bevindingen van de zielkunde nooit in aanmerking neemt, die verblind door de tegenwoordigheid van een paar geniale figuren, van het abnormale, het ontaarde, het mislukte, abstractie maakt, stilaan uitsterven. »

Narco-analyse, een waarheidsserum — *neen*.

Met het uiterste onzer krachten voegen wij ons bij onze stafhouders en magistraten en zeggen: *neen*.

Narco-analyse, middel tot betere kennis van de volledige personaliteit van de betichten, zeggen wij: *Ja*, zo de rechten van verdediging en de vrijheid van het individu niet geschonden worden.

Bibliographie

- ALEUZE: Discours de rentrée de la Cour d'Appel de Montpellier; Imprimerie de la Charité, Montpellier 1948.
COLLIGNON Théo: Les découvertes dangereuses; Revue de Droit pénal et de Criminologie, mars 1946, n° 6

